PREPORUKA KOMISIJE

od 18. lipnja 2019.

o nacrtu integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana Bugarske za 2021.–2030.

(2019/C 297/02)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]), a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

budući da:

(1) U skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1999 i njezinim Prilogom I. svaka država članica dužna je Komisiji dostaviti nacrt svojeg integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana za 2021.–2030. Prve nacrte tih planova trebalo je dostaviti do 31. prosinca 2018.

(2) Bugarska je dostavila nacrt svojeg nacionalnog energetskog i klimatskog plana 15. siječnja 2019. Podnošenje tog nacrta plana osnova je i prvi korak iterativnog postupka između Komisije i država članica, a cilj je dovršiti integrirane nacionalne energetske i klimatske planove i potom započeti s njihovom provedbom.

(3) U skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 Komisija je dužna ocijeniti nacrte integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova. Komisija je provela sveobuhvatnu ocjenu nacrta integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana Bugarske uzimajući u obzir relevantne elemente Uredbe (EU) 2018/1999. Ta ocjena ([2]) objavljuje se zajedno s ovom Preporukom. Preporuke u nastavku temelje se na toj ocjeni. Konkretno, Komisija može davati preporuke o i. razini ambicioznosti ciljeva i doprinosa radi zajedničkog ostvarivanja ciljeva energetske unije, a posebice ciljeva Unije za 2030. u pogledu obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti te razine elektroenergetske povezanosti koju država članica planira ostvariti 2030.; ii. politikama i mjerama povezanima s ciljevima država članica i ciljevima na razini Unije te ostalim politikama i mjerama od moguće prekogranične važnosti; iii. svim dodatnim politikama i mjerama koje bi trebalo uključiti u integrirane nacionalne energetske i klimatske planove; iv. interakciji i dosljednosti postojećih i planiranih politika i mjera uključenih u integrirani nacionalni energetski i klimatski plan unutar jedne dimenzije i između različitih dimenzija energetske unije.

(4) Komisija se pri izradi preporuka vodila, s jedne strane, potrebom da procijeni ambicioznost na razini Unije na temelju ukupnih određenih planiranih doprinosa država članica, a s druge je strane uzela u obzir to da je svakoj državi članici potrebno dati dovoljno vremena za razmatranje preporuka prije nego što dovrši svoj nacionalni plan.

(5) Preporuke Komisije o razini ambicioznosti država članica u pogledu energije iz obnovljivih izvora proizlaze iz formule temeljene na objektivnim kriterijima, navedene u Prilogu II. Uredbi (EU) 2018/1999.

(6) Kad je riječ o energetskoj učinkovitosti, preporuke Komisije temelje se na ocjeni razine ambicioznosti izložene u nacrtu integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana, pri čemu je se uspoređuje s rezultatima koje je potrebno postići zajednički da bi se ciljevi Unije ostvarili, uzimajući u obzir, prema potrebi, informacije o posebnim nacionalnim okolnostima. Konačni nacionalni doprinosi u području energetske učinkovitosti trebali bi odražavati troškovno učinkovit potencijal za uštedu energije te počivati na robusnoj dugoročnoj strategiji obnove zgrada i mjerama za provedbu obveze uštede energije iz članka 7. Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([3]). Države članice trebale bi dokazati i to da su na primjeren način uzele u obzir načelo energetske učinkovitosti na prvom mjestu. Konkretno, trebale bi objasniti kako energetska učinkovitost pridonosi troškovno učinkovitom ostvarenju nacionalnih ciljeva konkurentnog niskougljičnog gospodarstva, sigurnosti opskrbe energijom i rješavanju problema energetskog siromaštva.

([1]) SL L 328, 21.12.2018., str. 1.
([2]) SWD(2019) 225.
([3]) Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetskoj učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (SL L 315, 14.11.2012., str. 1.).

(7) Uredbom o upravljanju od država članica zahtijeva se da daju opći pregled ulaganja potrebnih za postizanje ciljeva i doprinosa utvrđenih u integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu te da iznesu opću procjenu izvora tih ulaganja. Nacionalni energetski i klimatski planovi trebali bi biti temelj transparentnosti i predvidivosti nacionalnih politika i mjera kako bi se zajamčili stabilni ulagački uvjeti i predvidljivost ulaganja.

(8) Komisija je u okviru ciklusa europskog semestra za 2018.–2019. jasno istaknula potrebe država članica za energetskim i klimatskim ulaganjima. To se odražava u Izvješću za Bugarsku za 2019. ([4]) i u Preporuci Komisije za preporuku Vijeća Bugarskoj ([5]), sastavljenima u okviru europskog semestra. Komisija je pri procjeni nacrta integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova uzela u obzir rezultate i preporuke iz zadnjeg europskog semestra. Njezine preporuke dopunjuju se s najnovijim preporukama po državama danima u kontekstu europskog semestra. Države članice trebale bi u svojim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima uzeti u obzir najnovije preporuke po zemljama dane u kontekstu europskog semestra.

(9) Osim toga, Uredbom o upravljanju od svake se države članice zahtijeva da na odgovarajući način uzme u obzir sve preporuke Komisije o nacrtu integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana koji treba dostaviti do 31. prosinca 2019., pri čemu bi predmetna država članica, ako ne uvaži preporuku ili njezin znatan dio, trebala dostaviti i objaviti svoje razloge.

(10) Ako je to primjenjivo, podaci u integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima država članica i ažuriranja u narednim godinama trebali bi biti jednaki podacima koje te države članice dostavljaju Eurostatu ili Europskoj agenciji za okoliš. Korištenje istog izvora i, ako su dostupne, europskih statistika, također je ključno za izračun osnove za modeliranje i projekcije. Korištenjem europskih statistika lakše će se uspoređivati podaci i projekcije korišteni u integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima.

(11) Konačni nacionalni energetski i klimatski plan mora sadržavati sve elemente iz Priloga I. Uredbi (EU) 2018/1999. U tom je kontekstu potrebno ocijeniti makroekonomske učinke i, koliko je to moguće, učinke na zdravlje, okoliš, zapošljavanje, obrazovanje i vještine te socijalne učinke planiranih politika i mjera. Javnost i drugi dionici trebali bi biti uključeni pri pripremi konačnog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana. Ti i ostali elementi detaljno su opisani u radnom dokumentu službi objavljenom s ovom Preporukom ([6]),

(12) Integrirani energetski i klimatski planovi pružaju mogućnost za koherentno definiranje dugoročnih politika i mjera, uzimajući u obzir posljedičnu povezanost među dimenzijama u smislu potencijalnih sinergija ili rizika. Iako se politikama i mjerama opisanima u nacrtu plana razmatraju neke međusobne povezanosti, njihovu je procjenu u svih pet dimenzija potrebno dodatno naglasiti u konačnom planu. Analiza bi mogla uključivati kvantitativne procjene i trebala bi također obuhvaćati moguće negativne interakcije među politikama i mjerama te pokazati kako ih Bugarska namjerava rješavati. Osobito, potrebna je dodatna procjena sinergije između dimenzija dekarbonizacije, energetske sigurnosti i unutarnjeg tržišta te načela energetske učinkovitosti na prvom mjestu. Slično tome, trebalo bi dodatno istražiti ulogu energetske učinkovitosti u rješavanju energetskog siromaštva. Važan element koji je potrebno dalje procijeniti u konačnom planu, uključujući iz perspektive troškova i konkurentnosti, jest interakcija između planiranog nastavka proizvodnje energije iz ugljena i povećanog korištenja plina i dimenzije dekarbonizacije. Drugi je element učinak korištenja biomase na obračunana uklanjanja u sektoru korištenja zemljišta i šumarstva. U dimenziji istraživanja, inovacija i konkurentnosti potrebno je uzeti u obzir vezu između proizvodnje električne energije i uvođenja niskougljičnih tehnologija.

(13) Konačni integrirani nacionalni energetski i klimatski plan bio bi kvalitetniji ako bi se provela sveobuhvatna analiza o tome gdje je trenutačno na globalnom tržištu pozicioniran sektor niskougljičnih tehnologija, uključujući analizu dekarbonizacije energetski intenzivnih industrijskih sektora i industrijskih sektora s velikim emisijama ugljika. Plan bi imao koristi od naglašavanja područja konkurentne prednosti i potencijalnih izazova i od definiranja ciljeva, politika i mjera koji se na njima temelje, navodeći odgovarajuće poveznice s politikom poduzetništva i industrijskom politikom. Dodatno bi se mogle naglasiti interakcije s kružnim gospodarstvom i posebice njegova relevantnost za smanjenje emisija stakleničkih plinova.

([4]) SWD(2019) 1001 final/2.
([5]) COM(2019) 502 final, 5. lipnja 2019.
([6]) SWD(2019) 225.

(14) Preporuke Komisije za Bugarsku temelje se na ocjeni nacrta integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana Bugarske koji je objavljen uz ovu Preporuku ([7]),

PREPORUČUJE:

1. Bugarska bi trebala podignuti razinu ambicioznosti za 2030. na najmanje 27 % kao doprinos cilju Unije u pogledu energetske učinkovitosti do 2030., kako je navedeno u formuli u Prilogu II. Uredbi (EU) 2018/1999. U kontekstu potrebe za povećanjem razine napora za zajedničko ostvarivanje tog cilja, Austrija bi trebala u konačni integrirani nacionalni energetski i klimatski plan uključiti okvirnu putanju koja dostiže sve referentne točke u skladu s člankom 4. stavkom (a) točkom 2. Uredbe (EU) 2018/1999. Bugarska bi trebala iznijeti detaljne i brojčano iskazane politike i mjere usklađene s obvezama utvrđenima u Direktivi (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]) kako bi se taj doprinos mogao pravodobno i troškovno učinkovito ostvariti. Bugarska bi trebala povećati razinu ambicioznosti u sektoru grijanja i hlađenja kako bi ostvarila okvirni cilj iz članka 23. Direktive (EU) 2018/2001 te navesti politike i mjere za postizanje ciljeva u pogledu prometa koji su postavljeni u nacrtu integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana i koji su u skladu s člankom 25. Direktive (EU) 2018/2001. Bugarska bi trebala navesti dodatne pojedinosti i mjere u vezi s okvirom kojim se omogućuje potrošnja vlastite energije iz obnovljivih izvora i zajednice obnovljive energije u skladu s člancima 21. i 22. Direktive (EU) 2018/2001.

2. Bugarska bi trebala povećati razinu ambicioznosti prema smanjenju primarne i konačne potrošnje energije u kontekstu potrebe za povećanjem razine napora radi postizanja cilja Unije u pogledu energetske učinkovitosti do 2030. te ih podržati primjerenim politikama i mjerama kojima bi se do 2030. ostvarile dodatne uštede energije. Bugarska bi trebala poduprijeti predložene politike i mjere procjenom učinka i detaljnijim podacima o brojčanom iskazivanju učinaka u smislu očekivanih ušteda energije te o vremenskom rasporedu provedbe. Bugarska bi trebala dodatno razraditi kako se može poboljšati učinkovitost programa u vezi s obvezom uštede energije radi ostvarivanja rezultata.

3. Bugarska bi trebala odrediti snažnu strategiju diversifikacije plina, uključujući relevantne temeljne infrastrukturne projekte i njihove doprinose. Bugarska bi trebala navesti pojedinosti za dugoročnu opskrbu nuklearnih materijala i goriva, osobito u kontekstu predviđenog proširenja nuklearnih proizvodnih mogućnosti.

4. Bugarska bi trebala utvrditi budućnosti okrenute nebrojčane i brojčane ciljeve u području integracije na tržište, posebice mjere za razvoj likvidnih i konkurentnih veleprodajnih i maloprodajnih tržišta, što se postiže poticanjem tržišnog natjecanja unutar zemlje, posvemašnjim uvođenjem u cijelosti tržišnih cijena te uklanjanjem prepreka prekograničnoj trgovini.

5. Bugarska bi trebala dodatno razjasniti nacionalne ciljeve i ciljeve financiranja u području istraživanja, inovacija i konkurentnosti koji se planiraju ostvariti do 2030., posebice ciljeve povezane s energetskom unijom, kako bi bili lako mjerljivi i svrsishodni te kako bi se tako olakšalo postizanje ciljeva u drugim dimenzijama integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana. Bugarska bi takve ciljeve trebala poduprijeti posebnim i odgovarajućim politikama i mjerama, uključujući one koje treba razviti u suradnji s drugim državama članicama, kao što je Europski strateški plan za energetsku tehnologiju (SET-Plan).

6. Bugarska bi trebala pojačati regionalnu suradnju sa susjednim državama članicama i u okviru uspostavljenih regionalnih okvira suradnje kao što su Skupina na visokoj razini za energetsku povezanost središnje i jugoistočne Europe (CESEC), uključujući obnovljive izvore, energetsku učinkovitost i dimenziju istraživanja, inovacija i konkurentnosti te uzimajući u obzir zajedničke izazove i ciljeve. Postoji značajan potencijal za daljnju suradnju u kontekstu nadolazećih razvoja u sektoru električne energije, uključujući potrebu za uvođenjem većih udjela obnovljivih izvora i čistog prometa kojima bi se moglo utjecati na međupovezanosti električnog sektora i trgovanje u regiji.

7. Bugarska bi trebala dati pregled ulaganja potrebnih za modernizaciju gospodarstva ostvarivanjem energetskih i klimatskih ciljeva. Bugarska bi trebala omogućiti općenitu procjenu izvora ulaganja, uključujući odgovarajuće financiranje na nacionalnoj i regionalnoj razini te na razini Unije. Trebala bi kao izvor financiranja razmotriti i troškovno učinkovite prijenose emisijskih kvota u druge države članice u skladu s Uredbom (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća ([9]).

([7]) SWD(2019) 225.

([8]) Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).

([9]) Uredba (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 (SL L 156, 19.6.2018., str. 26.).

8. Austrija bi trebala navesti sve subvencije za energiju, posebice subvencije za fosilna goriva te poduzete mjere i planove za njihovo postupno ukidanje.

9. Bugarska bi trebala nadopuniti analizu interakcija s politikom koja se odnosi na kvalitetu zraka i emisije u zrak, pri čemu se navode i brojčano iskazuju učinci na onečišćenje zraka u raznim scenarijima, pružaju informacije na kojima se temelje te razmatraju sinergije i učinci kompromisa.

10. Bugarska bi trebala bolje integrirati aspekte pravednosti u tranziciji, konkretno pružanjem više pojedinosti o učinku koji planirani ciljevi, politike i mjere imaju na socijalna pitanja, zapošljavanje i vještine te posebice uzimajući u obzir učinke tranzicije na industrije ugljena i druge industrije s visokim razinama emisije ugljika. Bugarska bi trebala nastaviti razvijati pristup rješavanju problema energetskog siromaštva, uključujući određivanjem procjene u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. lipnja 2019.

Za Komisiju

Miguel ARIAS CAÑETE

Član Komisije